

Nr 13.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående befrielse i vissa fall från betalningsskyldighet till kronan; given Stockholms slott den 14 december 1951.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

Sam. B. Norup.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen föreslås att vissa personer skola befrias från dem åvilande betalningsskyldighet till kronan.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 21 december 1951.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Norup, anmäler framställningar i fråga om befrielse i vissa fall från betalningsskyldighet till kronan samt anför därvid.

1:o.

Enligt förbindelse den 1 december 1930 förpliktigade sig lägenhetsägaren Petter Lindmark i Storträsk, Jörn, att senast den 15 september 1931 till domänstyrelsen erlägga betalning för virke, som han inköpt vid kronoskogsauktioner inom Nedre Norrbottens distrikt. För Lindmarks förbindelse tecknade lägenhetsägarna Anselm Lindmark och Hjalmar Lindmark, båda i Storträsk, Jörn, solidarisk proprieborgen intill ett belopp av 11 445 kronor 14 öre jämte ränta. Då köparen ej fullgjorde sin betalningsskyldighet, lag-söktes såväl han som hans borgensmän och förpliktigades de genom länsstyrelsens i Västerbottens län *utslag den 21 april 1932* att till kronan utgiva 11 445 kronor 14 öre jämte 6 % årlig ränta därå från den 15 september 1931 tills betalning ägde rum samt att gottgöra kronan dess kostnader med 43 kronor 29 öre. Under tiden hade Petter Lindmark den 22 mars 1932 försatts i konkurs, i vilken kronan för sin fordran erhöll en utdelning å 86 kronor 34 öre. Vid verkställighet av utslaget gentemot Anselm Lindmark och Hjalmar Lindmark inflöt å kronans fordran 42 kronor 14 öre respektive 516 kronor 50 öre. Kronans tillgodohavande utgör härefter kapitalfordran 10 800 kronor 16 öre jämte lagsökningskostnader 43 kronor 29 öre, tillhoppa 10 843 kronor 45 öre, samt ränta, per den 1 mars 1951 uppgående till 12 687 kronor 75 öre. Gäldenärerna ha vid skilda tillfällen krävts å skulden för betalning och till förhindrande av preskription.

I en till domänstyrelsen ingiven skrift den 8 december 1950 anhålla *Petter, Anselm och Hjalmar Lindmark* att mot erläggande av 300 kronor erhålla befrielse från betalning av resterande del av kronans fordran enligt utslaget den 21 april 1932.

Enligt förbindelse den 29 december 1931 förpliktigade sig förenämnde Anselm Lindmark att senast den 15 september 1932 till domänstyrelsen inbetala köpeskillingen för virkesposten nr 19 å kronoparken Brännliden, block 1, med sammanlagt 3 208 kronor 95 öre och att erlægga hyra för avverkningskoja och stall med 200 kronor. För Lindmarks åtaganden tecknades solidarisk proprieborgen intill ett belopp av 3 500 kronor jämte ränta av förenämnda Petter och Hjalmar Lindmark samt lägenhetsägarna Johan Helmer Lindström och L. A. Norberg, båda i Andersträsk, Jörn. Då köparen ej fullgjorde sin betalningsskyldighet, lagsöktes både han och hans borgensmän och förpliktigades de genom länsstyrelsens i Västerbottens län *utslag den 10 augusti 1932* att till kronan utgiva 3 408 kronor 95 öre jämte 6 % ränta därå från den 29 april 1932 tills betalning ägde rum samt att ersätta kronan dess kostnader med 33 kronor 37 öre. Verkställighetsförsök vid olika tillfällen mot gäldenärerna ha icke lett till något resultat. Till förhindrande av preskription ha bevakningsåtgärder vidtagits. Kronans tillgodohavande utgör kapitalfordran 3 408 kronor 95 öre jämte nämnda rättegångskostnad 33 kronor 37 öre, tillhoppa 3 442 kronor 32 öre, samt ränta, per den 1 mars 1951 uppgående till 3 853 kronor 25 öre.

I en till domänstyrelsen ingiven skrift den 25 juli 1950 anhålla *Anselm, Petter och Hjalmar Lindmark* samt *Johan Helmer Lindström* att mot inbetalning av 300 kronor få sin skuld i övrigt enligt utslaget den 10 augusti 1932 avskriven. Borgensmannen L. A. Norberg har på grund av ålder och sjukdom icke kunnat underskriva ansökningen.

Med utlåtande den 3 mars 1951 har domänstyrelsen underställt berörda båda ansökningar Kungl. Maj:ts prövning samt därvid överlämnat, jämte övriga handlingar, utredning rörande gäldenärernas ekonomiska förhållanden m. m. Härav inhämtas i huvudsak följande.

Petter Lindmark, tidigare lägenhetsägare numera åkare, är född år 1890. Han äger en till 10 000 kronor värderad lastbil, å vilken han är skyldig 11 500 kronor. Hustrun är f. d. småskollärlarinna. Makarna ha boskilt. Makarna ha boskilt.

Anselm Lindmark, född år 1894, äger sambrukade fastigheterna Storsträsk 1⁷, 1⁸ och 1⁵. Den odlade arealen utgör 3,5 hektar. Avverkningsbar skog finnes ej. Fastigheterna äro gemensamt taxerade till 6 600 kronor, därav skogsvärde 1 400 kronor, och in-tecknade för 4 000 kronor. De ha ett saluvärde av cirka 9 000 kronor. Lindmarks övriga tillgångar utgöras av en häst och fyra kor, värderade till 1 800 kronor. Skulderna utöver egnahems-lån uppgå till 5 600 kronor.

Hjalmar Lindmark, född år 1892, äger sambrukade fastigheterna Storsträsk 1³ och 1⁴. Fastigheterna äro gemensamt taxerade till 7 300 kronor, därav skogsvärde 1 300 kronor, och in-tecknade för 4 900 kronor. De ha ett saluvärde av cirka 8 000 kronor. Lindmark har skulder utöver in-teckningarna å 2 700 kronor.

Johan Helmer Lindström, som icke kunnat förmås lämna några uppgifter, är enligt uppgift av vederbörande landsfiskal helt utan tillgångar.

L. A. Norberg har numera vid 75 års ålder avlidit utan att efterlämna några tillgångar.

Landsfiskalen i Jörns distrikt anser det synnerligen tveksamt huruvida exekutiva åtgärder — vilka endast kunna ifrågasättas gentemot Anselm

Lindmark — skulle leda till något resultat. Han finner det uteslutet att sökandena i framtiden skulle erhålla bättre ekonomisk ställning till fullgörande av sin betalningsskyldighet.

Domänstyrelsen finner det vara genom de verkställda undersökningarna ådagalagt, att sökandena sakna förmåga att gälda sin skuld, vilken genom räntor blivit mer än fördubblad. Styrelsen hemställer, att sökandena måtte befrias från sitt betalningsansvar under förutsättning att de senast tre månader efter det statsmakternas beslut i ärendet föreligger till domänstyrelsen gemensamt inbetala sammanlagt 600 kronor.

I yttrande i ärendet den 30 mars 1951 förklarar sig *statskontoret* anse det ackordsbelopp om 300 kronor, som erbjudits för resterande skulden jämlikt utslaget den 21 april 1932, vara väl lågt och finner möjlighet föreligga för gäldenärerna att inbetala åtminstone 600 kronor. Det med likaledes 300 kronor erbjudna ackordet å resterande skuldbeloppet jämlikt utslaget den 10 augusti 1932 anser sig däremot ämbetsverket kunna godtaga.

Departementschefen.

Enligt utredningen i ärendet äro Johan Helmer Lindström och dödsboet efter L. A. Norberg helt medellösa. Det ankommer sålunda å övriga tre gäldenärer — Petter, Anselm och Hjalmar Lindmark — att ensamma gälda ifrågakommande ackordsbelopp. Med hänsyn till sistnämnda tre gäldenärers svaga ekonomi finner jag lika med domänstyrelsen betalningsskyldigheten böra begränsas till det erbjudna beloppet, 600 kronor. Beloppet bör till kronan inbetalas senast två månader efter det statsmakternas beslut i ärendet föreligger. Till den sålunda föreslagna ackordsuppgörelsen erfordras riksdagens medgivande. Jag hemställer fördenskull, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronans i domänstyrelsens förevarande framställning angivna fordringar för virkesköp, 10 843 kronor 45 öre respektive 3 442 kronor 32 öre jämte räntor, må avskrivas under förutsättning att Petter Lindmark, Anselm Lindmark och Hjalmar Lindmark gemensamt till kronan kontant erlägga sexhundra kronor.

2:o.

År 1926 såldes från Södertälje (numera Stockholms) revir till Henning Lundgrens Vedaktiebolag i sex poster virke för 10 664 kronor 4 öre, att betalas den 15 oktober samma år. För bolagets betalningsförbindelse tecknades solidarisk borgen av Johan Algot Lönnqvist, Erik Henning Lundgren, Erik Gustaf Eriksson, Gustaf Filemon Axefeldt och Sven Josef Johansson, samtliga i Stockholm. Då bolaget underlät att fullgöra sin betalningsskyldighet, lagsöktes bolaget och borgensmännen. Samtliga blevo — sedan bolaget under förra hälften av 1927 verkställt avbetalningar med sammanlagt 5 500 kronor — genom överståthållarämbetets utslag den 25 juni 1927 för-

pliktigade att till Kungl. Maj:t och kronan utgiva 5 164 kronor 5 öre jämte ränta enligt i utslaget närmare angiven specifikation samt kostnader i målet med 43 kronor. Bolaget trädde i september 1927 i likvidation, därvid dess firmanamn ändrades till A. B. Vedförsäljning. Den 30 november 1927 blev bolaget försatt i konkurs, vilken avslutades enligt 186 § konkurslagen utan någon utdelning för kronans fordran. Upprepade krav mot borgensmännen ha icke lett till något resultat, enär samtliga befunnits sakna utmätningsbara tillgångar.

I en till domänstyrelsen ingiven skrift den 30 november 1950 anhålla *Axfeldt* och *Johansson*, vilken sistnämnda numera antagit släktnamnet *Jornén*, under hänvisning till av dem under edlig förpliktelse avlämnade uppgifter angående tillgångar och skulder, att styrelsen måtte vidtaga åtgärder för avskrivning av dem åvilande betalningsansvar mot det att de gemensamt till kronan inbetala 500 kronor.

Med utlåtande den 21 juni 1951 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning. Styrelsen hemställer, att åtgärder måtte vidtagas för samtliga gäldenärers befriande från vidare betalningsskyldighet mot det att de gemensamt till kronan kontant inbetala 500 kronor. Av styrelsens utlåtande med därvid fogade handlingar inhämtas i huvudsak följande.

Kronans fordran, som den 25 februari 1932 i räkenskaperna nedskrivits till 1 krona per post eller tillhopa 6 kronor, har till förhindrande av preskription bevakats senast under år 1944 hos samtliga borgensmän med undantag av *Lönnqvist*, som avlidit den 31 januari 1937.

Av den efter *Lönnqvist* upprättade bouppteckningen, vilken inregistrerats den 12 maj 1937, inhämtas, att *Lönnqvist* efterlämnat änkan *Johanna Maria*, född *Johansson*, och åtta barn, därav fyra omyndiga. Boet utvisar tillgångar å 1 888 kronor och skulder å 11 623 kronor 67 öre. Tillgångarna utgöras av personlig löseegendom och enklare möbler m. m. till sammanlagt värde av 688 kronor samt av begravningshjälp från tre sjukkassor å tillhopa 1 200 kronor. Bland avgående poster och skulder upptagas domänstyrelsens fordran å 8 723 kronor 20 öre, begravningskostnader och diverse å 1 200 kronor samt skulder i poster å 500—375 kronor till 14 olika personer. Med hänsyn till bestämmelserna i 4 kap. 18 och 19 §§ lagen den 9 juni 1933 om boutredning och arvskipfte torde, framhåller domänstyrelsen, skäl icke få anses ha förelegat för boets avträdande till urarvskonkurs.

Borgensmannen Lundgren har avlidit år 1949 efterlämnande såsom dödsbodelägare änkan *Alma Viktoria*, född *Stoltz*, och såsom sekundosuccessorer syskon och syskonbarn. Bouppteckningen efter honom utvisar, att äktenskapsförord funnits mellan makarna. Den avlidnes giftorättsgods upptages till ett värde av 754 kronor 34 öre. Hans skulder, bland vilka borgensansvaret till kronan icke finnes angivet, upptagas till 17 103 kronor 92 öre. Änkans enskilda egendom, däribland en fastighet taxerad till 12 200 kronor, upptages till 12 874 kronor 50 öre och hennes skulder till 16 288 kronor 45 öre, därav inteckningar i fastigheten å 16 000 kronor.

Jämväl borgensmannen *Eriksson* har avlidit, år 1945, efterlämnande änkan *Alfrida Maria*, född *Andersson*, samt två barn. Änkan *Eriksson*, som varit portvakt till dess hon för några år sedan på grund av sjukdom måst lämna denna befattning, saknar tillgångar och är för sin försörjning beroende av sina barn. Den efter *Eriksson* upprättade bouppteckningen utvisar tillgångar å 2 158 kronor 66 öre, därav möbler och personliga tillhörigheter till

värde av 894 kronor 30 öre samt värdehandlingar och fordringar å tillhopa 1 264 kronor 36 öre samt avgående poster och skuld å 2 380 kronor 99 öre, däribland begravningskostnader å 1 477 kronor 56 öre och skatter å 666 kronor 72 öre. Även här, erinrar domänstyrelsen, torde bestämmelserna i 4 kap. 18 och 19 §§ lagen den 9 juni 1933 om boutredning och arvskifte vara tillämpliga.

Borgensmannen Axefeldt, som är född år 1880 och gift med Alma Lovisa, född Jonsson, bedriver med hustrun såsom ansvarig innehavare och honom själv såsom prokurist Kungsholms Ved & Kolaffär, Fleminggatan 4. Rörelsen har mindre omfattning. Makarna ha boskilt. Mannen har inga tillgångar. Hans taxerade inkomst uppgick år 1949 till omkring 5 000 kronor.

Borgensmannen Jormén är född år 1895 och gift. Han är anställd hos John Mattsson Byggnadsaktiebolag såsom kamrer mot en lön av 900 kronor per månad. Makarna ha äktenskapsförord och mannen har inga tillgångar utöver sin lön.

Under hänvisning till redogörelsen erinrar domänstyrelsen, att några utsikter icke torde finnas att nu eller framdeles hos Axefeldt och Jormén utfå någon del av kronans fordran — utgörande kapitalbelopp 5 207 kronor 5 öre jämte ränta per den 15 juni 1951 uppgående till 7 755 kronor 89 öre — samt förordar antagande av ackordserbjudandet.

I remissyttrande häröver förklarar sig *statskontoret* med hänsyn till vad i ärendet upplysts rörande Axefeldts och Jorméns inkomstförhållanden finna det erbjudna ackordsbeloppet vara väl lågt. Enligt ämbetsverkets mening böra de kunna utgiva ett något högre belopp.

Med anledning av statskontorets uttalande har domänstyrelsen den 15 september 1951 ånyo utlåtit sig i ärendet och därvid överlämnat ett från *Axefeldt* och *Jormén* inhämtat gemensamt yttrande. De förklara sig med bästa vilja icke ha förmåga att betala högre ackordsbelopp än det de erbjudit samt framhålla vidare.

Axefeldt, som i år fyllt 71 år, har sedan omkring 30 år drivit en mindre minutaffär med ved och kol på förhyrd tomt vid Fleminggatan nr 4 i Stockholm. Denna bransch är numera i utdöende och då Stockholms stad inom närmaste framtiden kommer att bebygga den förhyrda tomten, återstår för Axefeldt intet annat än att avveckla rörelsen, enär en flyttning av denna icke lönar sig under för handen varande omständigheter. Återstående inkomst i form av folkpension medger icke möjlighet för betalning av skulder.

Jormén har, sedan utfästelsen gjordes, fått sin ekonomiska ställning försämrad genom sjukdom. Han har under icke mindre än fyra olika perioder varit frånvarande från sitt arbete, bland annat för hjärtinfarct. Han måste därför iakttaga största försiktighet. Då han dessutom varit anställd hos sin nuvarande arbetsgivare så pass kort tid, att han icke kan påräkna någon pension, synes framtiden skäligen mörk för honom. Hustrun har också drabbats av stora kostnader på grund av sjukdom.

Under hänvisning till vad sålunda anförts och till sin tidigare utredning vidhåller *domänstyrelsen* sin uppfattning att det erbjudna ackordsbeloppet å 500 kronor bör godtagas. Beloppet bör, framhåller styrelsen, erläggas senast två månader efter det statsmakternas beslut i ärendet föreligger.

Departementschefen.

Utredningen i ärendet synes mig ge vid handen, att möjligheter icke torde förefinnas att nu eller framdeles av gäldenärerna erhålla betalning för kronans fordran med högre belopp än det ackordsvis erbjudna, 500 kronor. Jag förordar fördenskull, att beloppet godtages som full betalning. Beloppet bör erläggas senast två månader efter det statsmakternas beslut i ärendet föreligger. För avskrivning på angivet sätt av kronans fordran, 5 207 kronor 5 öre jämte ränta, erfordras riksdagens medgivande. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronans i domänstyrelsens förevarande framställning angivna fordran för virkesköp, 5 207 kronor 5 öre jämte ränta, må avskrivas under förutsättning att i ärendet omförmälda G. F. Axefeldt och S. J. Jormén gemensamt till kronan kontant erlägga femhundra kronor.

3:o.

Enligt förbindelse den 16 november 1931 inköpte dåvarande innehavaren av Ransta Ångsåg Artur Erik Larsson virke från Sala revir för 1 057 kronor 50 öre, vilket belopp skulle erläggas den 15 augusti 1932. För fullgörande av köparens förbindelse tecknades borgen intill nyssnämnda belopp jämte ränta av hans broder jordbruksarbetaren Einar Erik Larsson och jordbruksarbetaren J. E. Johansson, båda i Vagersta, Ransta. Köparen försattes före betalningsdagen i konkurs, vilken avslutades utan utdelning å kronans fordran. Sedan krav mot borgensmännen icke lett till något resultat, försattes dessa år 1932 i konkurs. Ej heller i dessa konkurser erhöll kronan någon utdelning. Därefter har vid flera tillfällen krav anställts mot gäldenärerna, vilka därvid befunnits sakna utmättningsbara tillgångar. I samband med konkurserna ha samtliga gäldenärer erhållit boskillnad.

I en till domänstyrelsen ingiven skrift den 30 november 1950 anhåller *Artur Erik Larsson* att genom inbetalning av 300 kronor få sin skuld i övrigt avskriven.

Med utlåtande den 20 januari 1951 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning samt därvid överlämnat ärendet tillhörande handlingar. Styrelsen hemställer, att åtgärder måtte vidtagas för att kronans ifrågavarande fordran — utgörande kapitalbelopp 1 057 kronor 50 öre jämte ränta, per den 15 januari 1951 uppgående till 1 168 kronor 54 öre — avskrives mot det att Larsson till domänstyrelsen inbetalar erbjudet belopp av 300 kronor. Av styrelsens utlåtande inhämtas i huvudsak följande.

Huvudgäldenären Artur Erik Larsson har från och med år 1933 varit prokurist för en av hans svägerska Augusta Eugenia Ahlén under firmanamnet Ransta Såg & Kvarn bedriven rörelse. Larsson har uppgivits vara lagfaren ägare till fem fastigheter Västerby i Kumla socken. De ha ett sammanlagt taxeringsvärde av 27 100 kronor och äro intecknade till ett sammanlagt belopp av 49 000 kronor. (I en jordbruksdepartementet tillhanda-

kommen skrivelse den 22 februari 1951 från landsfiskalen i Sala distrikt ha nämnda uppgifter beriktigats, varjämte meddelats, att inteckningarna äro pantförskrivna hos AB Svenska Handelsbanken såsom säkerhet dels för lån, som vid angivna datum uppgingo till sammanlagt 19 000 kronor, dels för växelkrediter, säsongvis uppgående till inemot 10 000 kronor.)

Beträffande borgensmannen Einar Erik Larsson, numera boende i Dalängen, Broddbo by, Sala socken, har vederbörande fjärdingsman meddelat, att Larsson, som är född år 1889, alltsedan konkursen 1932 icke förvärvat sig lös eller utmätningsbar fast egendom samt att någon möjlighet icke syntes vara för handen att utfå kronans fordran. Enligt polisrapport den 13 januari 1951 saknar Larsson alltjämt tillgångar, varför han ej kan betala något på sin skuld.

Borgensmannen J. E. Johansson omkom den 5 september 1948 genom olycksfall i arbetet. Bouppteckningen efter honom utvisade en behållning å 2 048 kronor 55 öre. Därav utgjorde 2 000 kronor de medel, som utbetalats å en till förmån för en omyndig dotter tagen livförsäkring. Detta belopp har genom överförmyndarens insatts i bank för förmånstagarens räkning.

Domänstyrelsen finner utredningen ge vid handen, att utsikt att för kronans fordran erhålla högre belopp än det erbjudna icke torde förefinnas.

Statskontoret förklarar sig med hänsyn till föreliggande omständigheter icke vilja motsätta sig bifall till domänstyrelsens framställning.

Departementschefen.

Även jag finner de föreliggande omständigheterna tala för ett godtagande av det erbjudna ackordsbeloppet. Detta torde böra erläggas inom viss kortare tid, förslagsvis två månader efter det statsmakternas beslut i ärendet föreligger. För avskrivning ackordsvis av kronans ifrågavarande fordran erfordras riksdagens medgivande. Jag hemställer fördenskull, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronans i domänstyrelsens förevarande framställning angivna fordran för virkesköp, 1 057 kronor 50 öre jämte ränta, må avskrivas under förutsättning att köparen av virkesposten i fråga Artur Erik Larsson till kronan kontant erlägger trehundra kronor.

4:o.

Under hösten 1935 inköpte A. B. Ursvikens Ängsåg & Hyvleri från Skellefteå överjägmästaredistrikt ett flertal virkesposter till ett sammanlagt belopp av 37 780 kronor 54 öre. För fullgörande av bolagets betalningsskyldighet tecknades solidarisk proprieborgen av nedan angivna personer till följande belopp:

den 21 oktober 1935 av bolagets direktör Anton Markström, Byske, samt hemmansägarna Sigurd Markström och Karl Aron Stenman i Stensjön, Byske, intill 15 000 kronor,

den 23 oktober 1935 av Anton Markström samt hemmansägaren Johan E. Åström, Byske, intill 3 500 kronor,

den 24 oktober 1935 av Anton Markström jämte Frans Lindström, Byske, och Emil A. Engström, Tåmeträsk, Byske, intill 15 000 kronor,

den 23 december 1935 av Anton Markström jämte Walfrid Emanuel Westerberg, Paul Karl Westerberg, Elof Johan Westerberg och John Lindström, Ullbergsträsk, samt Sigfrid Olof Lindmark, Storträsk, Jörn, intill 12 300 kronor, samt

den 31 december 1935 av Anton Markström, Sigurd Markström och Karl Aron Stenman jämte hemmansägaren Rudolf Stenman, Lundbäck, Byske, intill 10 000 kronor.

Då bolaget icke kunde fullgöra sin betalningsskyldighet vidtogos laga åtgärder mot detsamma och dess borgensmän. Frans Lindström och Emil A. Engström infriade därvid sin borgensförbindelse. Bolaget och Anton Markström försattes i konkurs. I konkurserna erhöles ingen utdelning å kronans fordringar. Markström blev för vårdslöshet mot borgenärer å dömd frihetsstraff. Indrivningsåtgärderna, vilka i vissa fall ledde till konkurs även för andra borgensmän, medförde inbetalningar till kronan av sammanlagt 18 737 kronor 24 öre, därav under år 1937 18 000 kronor 24 öre och under år 1941 737 kronor. — Kronans kapitalfordran utgör härefter 19 043 kronor 30 öre jämte upplupen ränta.

I ansökningar den 15 och den 20 september 1937 gjorde samtliga borgensmän utom Anton Markström framställning om befrielse från sitt borgensansvar för bolaget. Enligt beslut den 23 januari 1940 föranledde emellertid dessa framställningar icke någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd. Under de därefter följande åren har domänstyrelsen vid olika tillfällen framställt krav mot borgensmännen utan resultat och bevakat fordringarna till förhindrande av preskription.

I en till domänstyrelsen ingiven, den 30 september 1950 dagtecknad ansökning ha *Walfrid Westerberg, Paul Westerberg, Elof Westerberg, John Lindström* och *Sigfrid Lindmark* anhållit om befrielse från sitt borgensansvar mot erläggande av 500 kronor.

Vidare ha *Sigurd Markström, Karl Aron Stenman, Rudolf Stenman* och *Johan E. Åström* i en den 29 mars 1951 dagtecknad skrift hos domänstyrelsen anhållit om befrielse från sitt borgensansvar mot erläggande av likaledes 500 kronor.

Slutligen har en av Anton Markströms söner, *Åke Markström*, i en till domänstyrelsen ingiven skrift den 1 oktober 1951 förklarat sig villig att, därest styrelsen avstår från vidare krav mot hans avlidne faders dödsbo, inbetala ett belopp av 300 kronor omedelbart efter det godkännande av erbjudandet ingått till boutredningsmannen.

Med utlåtande den 12 november 1951 har domänstyrelsen underställt ansökningarna Kungl. Maj:ts prövning samt därvid överlämnat, jämte övriga handlingar, utredning rörande gäldenärernas ekonomiska förhållanden m. m. Härav inhämtas i huvudsak följande.

Anton Markström, vilken häftat i skuld till kronan lör samtliga leveranser till A. B. Ursvikens Ångsåg & Hyvleri, har avlidit den 12 april 1951. Av

bouppteckningen efter honom inhämtas, att Markström, som var född den 26 mars 1880 och senast drivit möbelhandel i Sörböle, Skellefteå socken, såsom dödsbodelägare efterlämnat hustrun i andra giftet Ebba Helena, född Jensen, samt sex myndiga barn i första äktenskapet med Linnéa Viktoria Sandström. Mellan makarna förelåg äktenskapsförord. Boet utvisar tillgångar å 401 kronor. Såsom skuld redovisas begravningskostnader å cirka 850 kronor. Efterlevande makans enskilda egendom uppgår till 1 729 kronor, därav kontant 375 kronor.

Domänstyrelsen meddelar, att Markström enligt under hand lämnade upplysningar för sitt uppehälle varit beroende av hustruns inkomst av sömnadsarbete. Hans efterlämnade barn äro icke i goda ekonomiska omständigheter och dödsboet har för avsikt att begära sig urarva om kronans fordringsanspråk mot dödsboet vidhållas.

Jordbruksarbetaren Walfrid Emanuel Westerberg är född år 1902. Han är gift och har fem barn i åldern 1 månad—15 år. Alla barnen vistas i hemmet. Makarna ha boskilt. Westerberg äger lösegendom till värde av 550 kronor. Han har skatteskuld å 356 kronor. Hustrun äger fastigheten Ullbergstråk 1^{is}, taxerad till 5 100 kronor och in-tecknad för 3 500 kronor. Makarnas taxerade inkomst uppgick år 1949 till 3 110 kronor.

Arrendatorn Paul Karl Westerberg, född år 1912, är ogift och har försörjningsplikt gentemot sin moder. Han sköter system Ingrid Kristina Westerberg tillhöriga hemmanet Högbränna 1^{is} utan arrendeavgift i penningar men mot skyldighet att utan ersättning tillhandahålla fastighetsägaren vissa jordbruksprodukter. Westerbergs tillgångar uppgå till 1 937 kronor och hans skulder, huvudsakligen skatter, till 1 526 kronor. Hans taxerade inkomst uppgick år 1949 till 4 230 kronor.

Småbruksägaren Elof Johan Westerberg är född år 1899. Han äger fastigheterna Högbränna 1^{is} och Ullbergstråk 6ⁱ, gemensamt taxerade till 5 900 kronor. Enligt uttalande av vederbörande landsfiskal överstiger saluvärdet icke taxeringsvärdet. Fastigheterna äro in-tecknade och belånade för 3 400 kronor. Westerbergs sammanlagda tillgångar uppgå till 8 500 kronor och hans skulder till 4 748 kronor. Han försörjer sig och en 19-årig hemmavarande dotter genom sågverksarbete. Hans taxerade inkomst uppgick år 1949 till 4 620 kronor.

Jordbruksarbetaren John Lindström, född år 1897, är gift och har ett barn i åldern 10 år. Av hustruns sex barn i ett föregående äktenskap vistas det yngsta, 18 år, i hemmet. Makarna ha äktenskapsförord. Lindström är ägare till en häst värd 1 000 kronor. Han har skulder å 500 kronor. Hustrun äger oin-tecknade fastigheterna Ullbergstråk 4ⁱ och Högbränna 1^{is}, taxerade till 10 300 kronor. Makarnas taxerade inkomst uppgick år 1949 till 7 310 kronor.

Hemmansägaren Sigfrid Olov Lindmark, född år 1900, är gift och har fem barn i åldern 7—20 år. Samtliga barnen vistas i hemmet. Makarna ha boskilt. Lindmark äger fastigheterna Storstråk 1^{is} och 1^{is}, samt taxerade för 7 100 kronor, vilket belopp enligt landsfiskalen även motsvarar saluvärde. Den odlade arealen utgör 3,7 hektar, skog saknas. Fastigheterna äro in-tecknade och belånade för 6 255 kronor. Lindmark har därutöver skulder å 455 kronor. Hustrun äger fastigheterna Storstråk 1^{is}, 1^{is} och 1^{is}, samt taxerade för 4 100 kronor. De äro in-tecknade och belånade för 1 388 kronor. Makarnas taxerade inkomst uppgick år 1949 till 5 240 kronor.

Landsfiskalen i Jörns distrikt har förklarat sig anse det uteslutet att kronan nu eller framdeles skulle kunna utfå sin fordran hos förenämnda fem borgensmän. Han tillstyrker därför på det livligaste bifall till deras framställning.

Sigurd Markström, född år 1888, Karl Aron Stenman, född år 1897, Rudolf Stenman, född år 1908 och Johan E. Åström, född år 1885, ha samtliga under edlig förpliktelse försäkrat att de icke äga några tillgångar och att deras skulder utgöras av deras borgensansvar för A.B. Ursvikens Ångsåg & Hyvleri.

Landsfiskalen i Byske distrikt meddelar, att av de fyra nu berörda borgensmännen de tre förstnämnda försörja sig med skogs- och flottningsarbete. En var av dem har försörjningsplikt mot hustru och ett eller flera minderåriga barn. De nödgades alla att avträda egen egendom till konkurs i samband med bolagets konkurs. Samtliga ha boskillnad och sakna tillgångar. Johan E. Åström har saknat tillgångar alltsedan år 1935. Landsfiskalen anser utsikter icke finnas för någon av dessa fyra borgensmän att någonsin kunna fullgöra sin betalningsskyldighet, särskilt som de flesta av dem på grund av ålder ha sin arbetsförmåga mer eller mindre nedsatt. Han finner fördenskull starka skäl föreligga för bifall till deras framställning.

Domänstyrelsen finner den verkställda utredningen i ärendet ge vid handen, att någon utsikt icke torde finnas att hos borgensmännen och Anton Markströms dödsbo nu eller framdeles utfå större del av kronans fordran än de erbjudna beloppen. Styrelsen hemställer därför, att åtgärder måtte vidtagas för att kronans ifrågavarande fordran — utgörande kapitalbelopp 19 043 kronor 30 öre jämte ränta, per den 15 november 1951 uppgående till 15 089 kronor 56 öre — skall avskrivas mot det att senast två månader efter det statsmakternas beslut i ärendet föreligger till domänstyrelsen inbetalas dels av Walfrid Westerberg, Paul Westerberg, Elof Westerberg, John Lindström och Sigfrid Lindmark gemensamt 500 kronor, dels av Sigurd Markström, Karl Anton Stenman, Rudolf Stenman och Johan E. Åström gemensamt 500 kronor och dels av Åke Markström för dödsboet efter Anton Markström 300 kronor.

I remissyttrande häröver förklarar sig *statskontoret* icke ha något att erinra mot domänstyrelsens förslag.

Departementschefen.

Såsom tidigare angivits har kronans fordran för virkesköpen i fråga, ursprungligen 37 780 kronor 54 öre, genom inbetalningar av gäldenärerna under åren 1937 och 1941 reducerats med 18 737 kronor 24 öre till 19 043 kronor 30 öre jämte ränta. Under den tidrymd av mer än tio år, som förflutit sedan dess, har det visat sig omöjligt att, trots upprepade krav, av gäldenärerna erhålla ytterligare betalning. Av den utredning, som verkställts rörande gäldenärernas ekonomiska förhållanden, synes mig framgå, att någon utsikt icke finnes att hos dem eller Anton Markströms dödsbo nu eller framdeles utfå större del av kronans fordran än de erbjudna beloppen. Jag anser vid sådant förhållande, liksom myndigheterna, att beloppen böra godtagas. Beloppet bör erläggas senast två månader efter det statsmakternas beslut i ärendet föreligger. För ackordsuppgörelse med gäldenärerna erfordras riksdagens medgivande. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att befrielse från vidare betalningsskyldighet till kronan i anledning av förberörda virkesköp må medgivas

Walfrid Emanuel Westerberg, Paul Karl Westerberg, Elof Johan Westerberg, John Lindström och Sigfrid Olof Lindmark, därest de gemensamt till kronan inbetala femhundra kronor,

Sigurd Markström, Karl Aron Stenman, Rudolf Stenman och Johan E. Åström, därest de gemensamt till kronan inbetala femhundra kronor, samt

dödsboet efter Anton Markström, därest detta till kronan inbetalar trehundra kronor.

5:o.

År 1941 såldes från kronoparken Dalkarlså i Burträskts revir till Umeå Kol- & Vedaffär, Sund & Fandén, upphuggen ved för 15 031 kronor 50 öre. Härav gäldades vid köpet 5 031 kronor 50 öre. Återstående 10 000 kronor skulle erläggas senast den 15 oktober 1941. För firmans betalningsförbindelser tecknades solidarisk borgen av telegrafarbetaren Johan Persson-Lindgren i Mariedal, Tavelnsjö, och hemmansägaren Otto Olof Åström i Stugunäs, Sörmjölle. Då betalningen ej fullgjordes, vidtogos laga åtgärder mot såväl huvudgäldenärerna — Oskar Ferdinand Sund och Sigvard Emil Alfred Fandén — som borgensmännen och förpliktigades de genom särskilda utslag den 5 och den 28 mars 1942 samt den 7 april 1942 att till kronan utgiva 10 000 kronor jämte ränta och kostnader. Genom exekutiva åtgärder mot gäldenärerna m. m. reducerades kronans fordran till 3 159 kronor 40 öre jämte räntor.

Med utlåtande den 30 maj 1950 har domänstyrelsen överlämnat en till styrelsen ställd skrift, däri *Persson-Lindgren* och *Åström* anhålla att bli befriade från betalningsansvar för resterande fordringsbeloppet.

Domänstyrelsen hemställer, att åtgärder måtte vidtagas för avskrivning av kronans ifrågavarande fordran hos såväl huvudgäldenärer som borgensmän, samt åberopar därvid en vid utlåtandet fogad utredning rörande gäldenärernas ekonomiska förhållanden m. m. Av denna inhämtas i huvudsak följande.

Såväl Sund, numera bosatt i Umeå, som ock Fandén, numera bosatt Almbäcksgatan 26, Sundsvall, sakna utmätningsbara tillgångar. Vederbörande stadsfogde meddelar, att ingen av dem kan erbjuda något belopp för att bli friskrivnen från skulden till kronan.

Beträffande Persson-Lindgren upplyser vederbörande fjärdingsman, att denne, som är född år 1876, äger bostadsfastigheten Röbbäck 42¹, där han själv bor och av vilken han därjämte har en hyresinkomst av 540 kronor per år. Fastigheten, som är taxerad till 4 700 kronor och år 1946 inköptes för 8 000 kronor med lånade medel och övertagande av in-teckningar, häftar för fullt belånade in-teckningar å sammanlagt 13 500 kronor, alltså betydligt över fastighetens värde. Persson-Lindgren saknar utmätningsbar lös egendom. Förutom angivna hyresinkomst av 540 kronor, åtnjuter han inkomst av folkpension å 1 000 kronor för år och pension från telegrafverket å i runt tal 2 500 kronor för år.

I fråga om Åström, numera bosatt i Teg, Umeå, upplyser vederbörande

fjärdingsman bl. a., att Åström, som är född år 1888, är arbetsförmögen på grund av invaliditet och hjärtfel. Han åtnjuter sjukpension å 98 kronor för månad. Hustrun bidrager till försörjningen genom att åtaga sig tillfälliga arbeten med städning och dylikt. Åström äger numera icke några tillgångar.

I yttrande den 16 juni 1950 förklarar sig *statskontoret* icke ha något att erinra mot efterskänkande av kronans fordran mot borgensmännen Persson-Lindgren och Åström. Däremot anser sig ämbetsverket icke berett att tillstyrka, att huvudgäldenärerna Sund och Fandén befrias från betalningsansvar.

Med anledning av statskontorets uttalande har *domänstyrelsen* den 27 februari 1951 ånyo yttrat sig i ärendet samt därvid upplyst följande.

I syfte att vinna ytterligare upplysning rörande huvudgäldenärernas ekonomiska förhållanden hade styrelsen låtit översända handlingarna till stadsfogden i Umeå. Medan denne handlade ärendet, hade han underrättats om att Persson-Lindgren avlidit och efterlämnat viss kvarlåtenskap. Han hade därför med stöd av ett av lagsökningsdomaren i Umeå domsaga den 5 mars 1942 meddelat utslag i mål mellan kronan och Persson-Lindgren verkställt utmätning hos dödsboet samt sedermera med skrivelse den 23 oktober 1950 kontant över postgiro översänt 3 775 kronor, utgörande av vederbörande landsfiskal redovisad behållning i dödsboet. Genom denna inbetalning hade kronans kapitalfordran å 3 159 kronor 40 öre blivit täckt och å räntor influtit 615 kronor 60 öre. Före inbetalningen utgjorde räntorna 3 590 kronor 6 öre. Efter avdrag av ränteintäkten å 615 kronor 60 öre återstode sålunda per den 23 oktober 1950 oguldet ett belopp av 2 974 kronor 46 öre.

Vid sin skrivelse har domänstyrelsen även fogat förnyade yttranden av *stadsfogdarna i Umeå* och *Sundsvall* rörande Sunds och Fandéns ekonomiska ställning. I dessa yttranden anföres bland annat följande.

Såsom tidigare meddelats saknar Sund utmätningbara tillgångar. Han har säkerligen icke några som helst möjligheter att ens på mycket lång sikt betala ifrågavarande skuld och hans förmåga att fullgöra även ett litet ackord torde ej heller vara stor. Då sålunda möjligheter icke synes föreligga att nu eller framdeles av Sund erhålla betalning för fordringsbeloppet samt kronan i vart fall — jämförd med andra firman Umeå Kol- & Vedaffärs borgenärer — erhållit en osedvanligt stor utdelning å sin fordran, vill stadsfogden förorda, att fordringsbeloppet skall efterskännas.

Fandén är född år 1910, gift och har ett fosterbarn, fött år 1945. År 1950 taxerades han kommunalt i Sundsvall för 4 000 kronor (troligen skönsmåssigt). Fandéns ekonomi är mycket dålig. Under åren 1949 och 1950 ha för verkställighet mot honom inkommit 23 utsökningsärenden å ett sammanlagt belopp om cirka 46 740 kronor, däribland även anställdas lönefordringar. Handräckning har jämväl sökts för återtagande av möbler och lastautomobil, som sålts till honom enligt avbetalningskontrakt. Fandén reser för skatter, böter och allmänna avgifter samt har vid upprepade tillfällen innehållit källskatt, som ej redovisats, och fått böta därför. I december 1950 har ansökan ingivits till konkursdomaren vid rådhusrätten i Sundsvall om Fandéns försättande i konkurs på grund av utebliven betalning av en civil fordran. Fandén torde alltså icke vare sig nu eller inom rimlig tid kunna infria sin ifrågavarande skuld.

Under hänvisning till att enligt stadsfogdarnas yttranden samt fordringshandlingarna åtecknade bevis Sund och Fandén befunnits sakna tillgångar och då kronans kapitalfordran nu tillfullo guldits genom borgensmannen Persson-Lindgrens dödsbo, hemställer *domänstyrelsen*, att åtgärder måtte vidtagas för avskrivning av kronans resterande räntefodran hos såväl dödsboet som övriga gäldenärer.

I förnyat utlåtande i ärendet den 30 mars 1951 förklarar sig *statskontoret* icke ha något att erinra mot efterskänkande av kronans fordran mot Persson-Lindgrens dödsbo och Åström. Beträffande Sund och Fandén föreslår ämbetsverket, att avskrivning medgives under förutsättning att de inom viss tid, förslagsvis tre månader efter det statsmakternas beslut i ärendet föreligger, till kronan inbetala 300 kronor vardera.

Departementschefen.

Enligt utredningen i ärendet har kronans kapitalfordran numera till fullo guldits varjämte å räntor — per den 23 oktober 1950 uppgående till 3 590 kronor 6 öre — influtit 615 kronor 60 öre. Med hänsyn till vad som i ärendet blivit upplyst om gäldenärernas ekonomiska ställning och förhållanden i övrigt torde vidare utsikter icke föreligga att genom indrivningsåtgärder erhålla täckning för kronans resterande räntefordran. Under dessa förhållanden anser jag att sistnämnda fordran bör avskrivas. Härtill erfordras riksdagens medgivande. Jag hemställer fördenskull, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronans i domänstyrelsens förevarande framställning angivna räntefordran för virkesköp må avskrivas.

6:o.

I juli 1948 köpte Artur Isaksson, Hakkashbyn, från Råneträsks revir rotposten »16/48 Akkarova, 9 226 träd, 1 303 m³ sk» för en köpeskillning av 16 978 kronor 9 öre. För köpet tecknades enligt särskild borgensförbindelse den 29 juli 1948 borgen av hemmansägaren L. E. Larsson, Hakkashbyn, jämte ett handelsbolag med firma Gällivare Såg & Hyvleri, Lindström & Sjöström. För sin fordran på grund av detta köp erhöll kronan i sinom tid full likvid efter laga åtgärder mot köparen, handelsbolaget och dess bolagsmän. I samband därmed såldes Artur Isaksson tillhörig egendom å exekutiv auktion.

I augusti 1948 köpte Erik Isaksson, Hakkashbyn, från Råneträsks revir rotposten »17/48, Isohukti, 8 485 träd, 1 024 m³ sk» för en köpeskillning av 12 851 kronor 20 öre. För köpet tecknades borgen av förenämnda Artur Isaksson och Larsson enligt borgensförbindelse den 14 augusti 1948. Efter lagsökning mot Erik Isaksson blev rotposten i då befintligt skick — den utgjorde gäldenärens enda utmätningsbara egendom — utmätt och såld å exekutiv auktion den 11 november 1949. Den inropades därvid av domänverket för 5 336 kronor. Av köpeskillingen gottskrevs Erik Isaksson, efter avdrag av förrättningskostnaden, ett belopp av 5 231 kronor 35 öre. Virkes-

posten såldes sedermera under hösten 1950 för 12 806 kronor 40 öre. Domänverkets vinst å försäljningen utgjorde 7 470 kronor 40 öre. Sistnämnda belopp motsvarar ungefärligen kapitalbeloppet å kronans resterande fordran hos Erik Isaksson, 7 466 kronor 45 öre.

I en av landsfiskalen i Hakkas distrikt med yttrande den 14 februari 1951 till jordbruksdepartementet översänd skrift anhåller *Larsson* att på grund av ålder och sjuklighet bli befriad från betalningsansvar till följd av sistnämnda borgensförbindelse. Vid framställningen har fogats en av *Larsson* och hans hustru i januari 1951 under edlig förpliktelse upprättad boupp-teckning, vilken utvisar tillgångar å 15 600 kronor och skulder å 11 300 kronor.

Landsfiskalen anför.

Larsson, som är född år 1889, är lättledd och ganska enfaldig. De personer åt vilka *Larsson* tecknat borgen, d. v. s. *Artur* och *Erik Isaksson*, vore släktingar till *Larsson*. *Erik Isaksson* har nyligen åtalats och ådömts frihetsstraff för ett stort antal förseelser och brott, bl. a. bedrägeribrott. Vid borgenspåteckningarna har *Larsson* med all sannolikhet blivit vilseledd eller ock icke förstått omfattningen av sitt borgensåtagande. Ett utkrävande av hela det belopp borgensansvaret avsåge skulle för *Larsson*, som numera vore skröplig och icke helt arbetsför, medföra betydande ekonomiska svårigheter. Vid utkrävandet av borgensansvaret synes nödig hänsyn böra tagas till den vinst, som domänverket ehållit vid omförsäljning av virkesposten i fråga.

I utlåtande i ärendet den 26 februari 1951 anför *domänstyrelsen* bland annat följande.

Larssons skuld på grund av borgensförbindelsen för *Erik Isaksson* utgör 7 466 kronor 45 öre jämte ränta. Därest *Larsson* i händelse av indrivningsåtgärder skulle försättas i konkurs, torde med ledning av hans och hans hustrus uppgifter å tillgångar och skulder kunna antagas att kronan för sin fordran jämte räntor, cirka 8 000 kronor, skulle kunna erhålla en utdelning å 4 000 å 5 000 kronor. Med hänsyn till vad vederbörande landsfiskal i ärendet upplyst och på grund av övriga i saken framkomna omständigheter vill *styrelsen* icke motsätta sig, att *Larsson* kommer i åtnjutande av viss nedsättning i sin betalningsskyldighet gentemot kronan. *Styrelsen* föreslår, att såsom full likvid för kronans fordran hos honom godtages ett belopp av 1 000 kronor — ungefärligen motsvarande beräknade räntefordringar — under förutsättning att beloppet erlägges inom viss kortare tid, förslagsvis tre månader efter det statsmakternas beslut i ärendet föreligger.

Statskontoret förklarar sig icke ha något att erinra mot bifall till framställningen på sätt *domänstyrelsen* föreslagit.

Departementschefen.

Enligt utredningen i ärendet är sökanden *Larsson* på grund av borgensåtagande i samband med *Erik Isakssons* inköp av virkesposten 17/48 *Isohukti* betalningsskyldig gentemot kronan för ett kapitalbelopp av 7 466 kronor 45 öre samt upplupen ränta till belopp av cirka 1 000 kronor. Vid återköp och omförsäljning av sagda virkespost har domänverket beretts en vinst som ungefärligen motsvarar beloppet av nämnda kapitalfordran. Enligt domän-

styrelsens förslag, vilket statskontoret biträtt, skulle Larsson befrias från hela sitt betalningsansvar mot det att han inom förslagsvis tre månader efter det statsmakternas beslut i ärendet föreligger kontant till kronan inbetalar 1 000 kronor. Detta belopp motsvarar ungefär kronans räntefordran. Då Larssons ekonomi synes medge betalning av det ifrågasatta ackordsbeloppet, har jag intet att erinra mot domänstyrelsens förslag. Beloppet bör erläggas senast två månader efter det statsmakternas beslut i ärendet föreligger. För ackordsuppgörelsen erfordras riksdagens medgivande. Jag hemställer fördenskull, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att hemmansägaren L. E. Larsson, Hakkasbyn, må mot erläggande kontant av ettusen kronor befrias från fullgörande av det borgensansvar han gentemot domänverket iklätt sig i samband med Erik Isakssons i Hakkasbyn inköp av i ärendet omförmäld virkespost.

7:o.

Genom köpekontrakt den 20 januari 1919 och köpebrev den 2 september samma år avyttrade Kungl. Maj:t och kronan för en köpeskillning av 8 010 kronor till August Johansson i Roen hemmansdelen $\frac{3}{\infty}$ mantal litt. C av förra fanjunkarbostället 1 mantal Roen nr 1 i Ryssby socken, Kopparbergs län. För ogulden del av köpeskillningen meddelades inteckning i den försålda fastigheten. Å köpeskillningen verkställde Johansson till och med den 14 mars 1931 kapitalavbetalningar med sammanlagt 1 586 kronor 83 öre men uraktlät därefter att fullgöra sin betalningsskyldighet. Han avled den 12 april 1932. På kronans yrkande förpliktade länsstyrelsen därefter genom utslag den 24 mars 1933 dödsbodelägarna efter Johansson att till kronan utgiva visst belopp jämte ränta och kostnader samt fastställde det utdömda fordringsbeloppet jämte ränta till betalning ur intecknade fastigheten. Den 26 juli 1933 såldes fastigheten å exekutiv auktion och inropades av kronan för 4 000 kronor. Den såldes sedermera med tillträde den 14 mars 1937 för en köpeskillning av 6 375 kronor. Kronans kapitalfordran hos dödsboet utgör härefter 1 089 kronor 85 öre enligt följande beräkning:

Vid exekutiva auktionen utgjorde kronans fordran	kr 7 242: 88
Vid inropet erlade kronan kontant	» 221: 97
Sammanlagda fordringsbeloppet utgjorde alltså	kr 7 464: 85
Härifrån avgår försäljningslikviden för fastigheten	» 6 375: —
Varefter som kronans resterande fordran hos dödsboet kvarstår	kr 1 089: 85.

Detta belopp jämte 3,6 procent ränta därå från dagen för köpeskillingsfördelningen den 6 september 1933 har vid olika tillfällen bevakats hos dödsbodelägarna utan att någon del därav kunnat indrivras.

Dödsbodelägarna ansöka nu om befrielse från betalningsskyldighet för den kvarstående skulden.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet hemställer *domänstyrelsen* i skrivelse den 1 september 1951, att åtgärder måtte vidtagas för avskrivning av ifrågavarande fordran, utgörande kapitalbelopp 1089 kronor 85 öre jämte upplupen ränta, per den 15 augusti 1951 uppgående till 703 kronor 93 öre. Styrelsen anför i huvudsak följande.

Enligt bouppteckning den 26 november 1928 efterlämnade Johansson såsom dödsbodelägare hustrun Anna Kristina Johansson, född år 1882, samt sönerna Karl Verner, född år 1908, Axel Helmer, född år 1910, och Sven Alvar, född år 1913. Bouppteckningen utvisade en brist i boet å 1 236 kronor 52 öre. I samband med krav mot dödsbodelägarna till förhindrande av preskription har under år 1951 verkställts utredning rörande deras ekonomiska förhållanden. Av denna utredning framgår följande. Anna Kristina Johansson, Roen, Ryssby, äger icke tillgångar utöver folkpension. Jordbruksarbetaren Karl Verner Johansson, numera boende i Sjöabol, Vederslöv, äger personlig lösegendom till värde av 2 000 kronor och har skulder å 350 kronor. Axel Helmer Johansson, numera arrendator i Hylteboda, äger tillgångar utöver skulder å 1 968 kronor. Sven Alvar Johansson äger fastigheten Roen 1', taxeringsvärderad till 8 400 kronor, samt banktillgodohavande och lösegendom till sammanlagt värde av 6 420 kronor. Mot sagda tillgångar å tillhoppa 14 820 kronor svarar emellertid gäld å sammanlagt 14 814 kronor.

Statskontoret har med hänsyn till föreliggande omständigheter funnit sig icke vilja framställa någon erinran mot domänstyrelsens framställning.

Departementschefen.

I likhet med de i ärendet hörda myndigheterna anser jag att kronans ifrågavarande fordran, 1 089 kronor 85 öre jämte ränta, skäligen bör avskrivnas. Härtill fordras emellertid riksdagens medgivande. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronans i domänstyrelsens förevarande framställning angivna fordran för fastighetsköp, 1 089 kronor 85 öre jämte ränta, må avskrivnas.

8:o.

I skrivelser den 22 och 24 augusti samt den 1 oktober 1951 hemställer *lantbruksstyrelsen* om avskrivning av vissa oguldna arrendeavgifter för arrendeegnahem jämte räntor och förskjutna kostnader. Arrendeegnahemmen i fråga ha upplåtits jämlikt bestämmelserna i kungörelsen den 15 juni 1934 (nr 279) om arrendeegnahem. Framställningarna avse avskrivning av fordringar hos tre personer, ladugårdsförmannen Axel Sixten Ferm, arrendatorn Knut Johan Richard Karlsson och förre arrendatorn Karl Oskar Gunnar Karlsson. Till stöd för sina framställningar åberopar styrelsen i ärendena verkställda utredningar angående gäldenärernas ekonomiska förhållanden m. m. Av handlingar, som styrelsen överlämnat, framgår bland annat följande.

1. *Axel Sixten Ferm* erhöll år 1938 arrenderätten till arrendeegnahemmet Klitsbro i Aspö socken, Södermanlands län. Ferm lämnade arrendet år 1944 och resterar för arrendeavgifter å 2 276 kronor 49 öre ävensom förskjutna avgifter för elektrisk energi å 330 kronor 7 öre. Dröjsmålsräntor ha ej debiterats.

Ferm, som är född år 1889, har försörjningsskyldighet gentemot hustru och tre barn i åldern 12—18 år. Det äldsta barnet är sjukligt. Ferm är sedan den 1 november 1949 anställd såsom ladugårdsförman å Hallinge gård i Salems socken, Stockholms län, mot en avlöning av 525 kronor i månaden. Några tillgångar utöver arbetsinkomsten äger han icke.

2. *Knut Johan Richard Karlsson* erhöll år 1935 arrenderätten till arrendeegnahemmet Rullagård i Härjevads socken, Skaraborgs län. Han lämnade arrendet år 1939 och resterar för oguldna arrendeavgifter å 1 350 kronor jämte till och med den 30 juni 1948 upplupna räntor till belopp av 451 kronor 71 öre ävensom av statsverket förskjutna kostnader för halm 85 kronor 50 öre. Han arrenderar numera jordbrukslägenheten Snärjet om 11,85 hektar öppen jord i Friels socken, Skaraborgs län. Karlsson är född år 1902 och har försörjningsskyldighet endast gentemot hustru. Vid giftermålets ingående förbehöll sig hustrun jämlikt äktenskapsförord såsom sin enskilda egendom ett belopp av 4 500 kronor, vilket hon kontant medförde i boet. Detta belopp har hon sedermera utlånat till maken för att därmed gälda kreatursbestånd och lantbruksredskap vid övertagande av det nu innehavda arrendet. På grund av att hustrun lider av ledgångsreumatism och icke kan delta i jordbruksarbete har Karlsson måst tidvis anlita lejd arbetskraft och har icke kunnat skaffa sig arbetsförtjänst utom hemmet. Inkomsten från jordbruket ger familjen endast en mycket nödortftig bärgning. Efter den 30 september 1949, då ekonomisk undersökning verkställdes, har Karlsson såsom avbetalning å skulden till statsverket kunnat avbetala endast 100 kronor. Enligt vad direktionen för riksbanken meddelat har fordran hos Karlsson för oguldet arrendelån, 1 912 kronor 25 öre jämte ränta, av riksbanken avskrivits under arrendelånefonden.

3. *Karl Oskar Gunnar Karlsson* erhöll år 1937 arrenderätten till arrendeegnahemmet Nylunda i Häby socken, Göteborgs och Bohus län. Sedan Karlsson lämnat lägenheten, försattes han i konkurs. Han resterade den 1 juli 1948 för oguldna arrendeavgifter å tillhoppa 2 595 kronor 91 öre. Dröjsmålsränta har ej debiterats. Lantbruksnämnden har i utdelning i konkursen å sin bevakade fordran erhållit tillhoppa 784 kronor 66 öre. Statsverkets återstående fordran utgör sålunda 1 811 kronor 25 öre. Ytterligare utdelning i konkursen kan ej påräknas. Karlsson, som numera är bosatt i Uddevalla, saknar utmätningsbara tillgångar. Enligt meddelande från riksbanken har fordran hos Karlsson för oguldet arrendelån å 805 kronor 87 öre jämte ränta av riksbanken avskrivits under arrendelånefonden.

Departementschefen.

Av utredningen i ärendena framgår, att utsikterna att av gäldenärerna erhålla likvid för berörda arrendeavgifter m. m. äro ringa. Med hänsyn härtill tillstyrker jag lantbruksstyrelsens förslag, att kronans ifrågavarande fordringar skola avskrivas. Härför erfordras emellertid riksdagens medgivande. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronans i lantbruksstyrelsens förevarande framställningar angivna fordringar för arrendeavgifter för arrendeegnahem må jämte ränta och förskjutna kostnader avskrivast.

Vad departementschefen ovan under punkterna 1:o —8:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, bifaller Hans Maj:t Konungen samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtast till riksdagen.

Ur protokollet:

Einar Herlitz.